

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1997-1998

28 mei 1998

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WERKGELEGENHEID EN ECONOMISCHE AANGELEGENHEDEN

Interpellatie van de heer Jacques Laverge tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de streekplatformen en streekcharters
Met redenen omklede motie

Interpellatie van de heer Jean-Marie Bogaert tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de liberalisering van de energiemarkt en de eventuele afwenteling van openstaande facturen van de elektriciteitsbedrijven op de verbruikers

Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden

Donderdag 28 mei 1998

VOORZITTER : De heer Robert Voorhamme

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.16 uur.*

Interpellatie van de heer Jacques Laverge tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de streekplatformen en streekcharters

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Laverge tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de streekplatformen en streekcharters.

De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, enige tijd al bestaan er tussen Vlaamse steden en gemeenten uit eenzelfde regio diverse vormen van samenwerkingsverbanden. Deze streekintercommunales hebben als doel de economische en algemene ontwikkeling van de streek te bevorderen.

Met het besluit van 20 juli 1994 bood de Vlaamse regering deze lokale overheden de mogelijkheid om een aantal samenwerkingsverbanden nog verder uit te bouwen en ze zelfs te laten subsidiëren. Het gaat hier uiteraard om de zogenaamde streekplatformen, die een trefpunt zouden moeten zijn van diverse krachten die voor een bepaalde streek problemen moeten oplossen en een bepaalde visie moeten uitbouwen voor de toekomst.

Deze streekplatformen hadden eigenlijk een economisch doel. Ze moesten bepaalde regio's op economisch vlak gezonder maken, de werkomgeving verbeteren en de bestaande infrastructuur optimaliseren. Bij dit laatste denk ik dan vooral aan het creëren van toegangswegen, het verhogen van de inplantingsmogelijkheden voor bedrijven en het aantrekken van duurzame ontwikkelingsprojecten. Ook was het de bedoeling om met die streekplat-

formen de woon- en leefomgeving van de lokale bevolking kwalitatief te verbeteren. Zeer in het algemeen ging het eigenlijk om een allesomvattend project : welzijn, veiligheid, integratie, cultuur, ruimtelijke ordening, enzovoort.

Erkende streekplatformen kregen de mogelijkheid om een streekcharter op te stellen. Binnen de regio is dit een gemeenschappelijke intentieverklaring om strategische acties te ondersteunen ter bevordering van de economische groei, de werkgelegenheid en de inkomensvorming. Ten opzichte van de Vlaamse regering hebben deze charters niettemin een louter beleidsvoorbereidende functie.

Deze nieuwe vorm van samenwerkingsmodellen op beperkte schaal kende een inlooffase van vier jaar. Momenteel worden er toch wel enkele vragen gesteld over de resultaten van deze periode van vier jaar streekplatform en streekcharterbeleid. Mijnheer de minister, ik som ze even op.

Ten eerste, hoeveel aanvragen tot officiële erkenning en subsidiëring van regionale samenwerkingsverbanden werden er ingediend ? Ten tweede, hoeveel regionale samenwerkingsverbanden werden effectief goedgekeurd ? Met andere woorden, hoeveel streekplatformen zijn er eigenlijk erkend ? Een aanvullende vraag hierbij is of deze erkende streekplatformen het volledige Vlaamse landsdeel dekken. Ten derde, hoeveel streekcharters van erkende streekplatformen werden goedgekeurd ?

Ten vierde, wat is de finaliteit van deze streekplatformen en streekcharters na indiening van deze charters ? Ten vijfde, op welke wijze zal de Vlaamse overheid zich engageren om de beoogde krachtlijnen van deze charters uit te voeren ? Ten zesde, bent u bereid om een evaluatie te maken van de bestaande initiatieven inzake streekplatformen, streekcharters en streekontwikkeling ? Bent u

Laverge

daarbij ook bereid om hierover een bespreking te houden in de bevoegde commissie ?

Mijnheer de minister, deze laatste vraag heeft een duidelijk doel. Op het terrein heeft men eigenlijk een beetje het gevoel dat al die zaken zoals streekcharters, streekplatformen, streekintercommunales en streek-GOM's elkaar in zekere mate overlappen. Er wordt veel energie in gestopt, maar het blijft de vraag of het wel tot degelijke resultaten leidt. In een aantal regio's heerst er zelfs een ongezone concurrentie tussen streekplatformen, intercommunales en GOM's. Mijns inziens gaat op die manier het in 1994 gestelde oorspronkelijke doel langzaam verloren.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de minister, ik weet dat iedere minister graag een blijvende persoonlijke stempel drukt op zijn beleid. Deze streekplatformen en streekcharters zijn een goede illustratie van een welbekend fenomeen : een minister die invloed wil blijven uitoefenen op een bepaalde materie, ook al behoort die materie eigenlijk niet meer tot zijn officiële bevoegdheden.

In 1994 was minister-president Van den Brande ook bevoegd voor economische aangelegenheden. Hij zat toen met de vervelende situatie dat zijn streek – de streek rond Mechelen – niet onmiddellijk over een orgaan beschikte dat aan streekontwikkeling deed, zoals dat in andere streken wel gebeurde. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het Waasland of de Kempen. In die regio's zijn vrij sterke streekintercommunales aanwezig. In andere gebieden stuurt de GOM of de provincie een aantal zaken. Dan denk ik vooral aan Limburg.

Via de invoering van de streekplatformen wou de minister-president dat probleem in de streek rond Mechelen oplossen. Door de manier waarom men dat echter heeft gedaan moest geheel Vlaanderen eraan deelnemen. Het is dan niet meer dan logisch dat de mensen van de reeds bestaande streekintercommunales zich afvragen waarom ze mensen moeten afvaardigen naar die nieuwe streekplatformen. Ze stellen zich terecht een aantal vragen bij die manier van werken.

De vraag is natuurlijk ook waartoe dit alles leidt. In veel gevallen wordt men geconfronteerd met een aantal onduidelijke en vrijblijvende aanbevelingen. Alleen inzake infrastructuurwerken worden de zaken iets concreter voorgesteld. Het Waasland

is daarvan een typisch voorbeeld. Ik merk het echter ook op andere plaatsen.

Voor een aantal verwezenlijkingen kunnen we natuurlijk ook de vraag stellen of daar een streekplatform voor nodig was. In het Waasland is er bijvoorbeeld een samenwerking van een aantal textielbedrijven. Ook voor een aantal metaalbedrijven is er een samenwerking. Moet hier echter zo nodig een streekplatform voor bestaan ? Die bedrijven zijn toch ook al verenigd in hun federaties ? Er zijn toch ook al de intercommunales en de GOM's ? Wat is dus eigenlijk het surplus van een streekplatform ?

Na vier jaar is nu toch wel de tijd gekomen om een evaluatie te maken van de situatie. Ik vrees dat die niet echt positief zal uitvallen.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer Stassen, u zegt dat iedere minister een stempel wil drukken op zijn beleid. Zoals u zelf al hebt aangegeven, heeft het voorbeeld dat u hebt aangehaald niet echt betrekking op minister Van Rompuy. Iedereen weet dat de ontwikkeling van streekplatformen in Vlaanderen een initiatief was van minister-president Van den Brande.

Ik denk dat een goede Vlaamse minister van Economie intussen al een evaluatie zal hebben gemaakt van de streekplatformen. Hij zal daarbij op het terrein hebben vastgesteld dat die absoluut niet bereiken wat oorspronkelijk de bedoeling was. Ik wil niet pretenderen dat ik de situatie in heel Vlaanderen terzake ken, maar voor de situatie die ik wel ken, stel ik op het terrein vast dat ze niet echt functioneren. Men is er, zelfs wat de samenstelling betreft, niet in geslaagd om deze platformen op een pluralistische wijze te structureren en te organiseren, los van een aantal actoren die daarnaast ook actief zijn.

Het was oorspronkelijk de bedoeling de politieke inbreng bewust tot het minimum te beperken. Als we het aantal politici moeten beperken, dan gaat het over de politici van de meerderheid. Zo niet vallen de minderheidspartijen of de kleinere partijen per definitie altijd uit de boot. Wat ik persoonlijk, en waarschijnlijk ook de minister, nog veel erger vind, is dat deze actoren hun eigen klemtoon blijven leggen. Ik stel op het terrein vast dat bijvoorbeeld gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen hoe dan ook een eigen leven blijven leiden. Ze hebben natuurlijk hun specifieke opdrachten

Bogaert

die niet zomaar kunnen worden opgeslorpt door de structuur van een streekplatform.

Doordat de actoren hun eigen klemtoon blijven leggen, zaaien ze vaak verwarring en verdeeldheid in de regionaal gebonden, maar toch essentiële standpunten die over bepaalde dossiers moeten worden ingenomen. Men spreekt dan heel dikwijls over een consensus. Dit is vanuit deze regionale niveaus zeer belangrijk. Deze consensus beperkt zich echter vaak tot een zeer beperkte delegatie van een zeer beperkt aantal partijen, zowel in de letterlijke politieke betekenis van het woord als in andere.

We moeten dus tot de conclusie komen dat deze streekplatformen zoals ze vandaag in Vlaanderen zijn georganiseerd, eigenlijk niet echt functioneren. Ik ben benieuwd om te weten of dit ook de conclusie is van de minister van Economie. Binnen de regering zullen er wellicht andere meningen bestaan. Het is niet zozeer een vraag, maar veeleer nieuwsgierigheid naar de reactie van de minister om te weten of we, ook wat dat betreft, op dezelfde golflengte zitten.

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth : Mijnheer de voorzitter, ongeveer twee jaar geleden hebben we hierover reeds een uitgebreide discussie gevoerd. Naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen zijn we daar meermaals gedeeltelijk op teruggekomen.

Een van de vandaag reeds vermelde punten is de vraag of een onderscheid moet worden gemaakt tussen de streekplatformen en diverse andere instanties op regionaal vlak zoals de gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen, intercommunales, enzovoort. We hebben toen vastgesteld dat er inderdaad een onderscheid is. Een streekplatform dat op het veld goed functioneert, is immers een stuk ruimer dan bijvoorbeeld een GOM of een intercommunale. Er worden ook andere actoren bij betrokken vanuit andere invalshoeken, zoals bijvoorbeeld leefmilieu en ruimtelijke ordening.

Veel hangt af van wat op het veld zelf gebeurt en van welke personen en verantwoordelijken daarin worden betrokken. We krijgen misschien een nogal diffuus beeld wanneer we de verschillende platformen naast elkaar plaatsen. Toch komt er in het algemeen een andere samenstelling aan bod. Een van de reeds in de beginfase aanwezige problemen was de vraag in welke richting de streekplatformen

moeten en zullen werken. Toen is vrij snel gebleken dat hun werking een grote diversiteit vertoont. Daarom hebben we er destijds voor gepleit dat deze platformen een soort van referentiekader zouden krijgen. Dit is geleidelijk gebeurd. Mijn vraag is dan ook of aanwijzingen zoals een referentiekader hebben geleid tot een duidelijkere oriëntatie voor de werking van de streekplatformen, en of het veld volgens de minister ook waarneembaar is, zodat de platformen met een bepaalde doelstelling voor ogen verder kunnen werken.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Over dit thema houd ik er een andere mening op na dan de heer Bogaert. U hebt me waarschijnlijk verkeerd ingeschat, mijnheer Lisabeth. De streekplatformen zijn een succes, in die zin dat ze op basis van vrijwilligheid zijn gegroeid. We hadden vastgesteld dat in sommige subregio's een aantal levende krachten aanwezig waren die voor hun regio een reeks problemen hadden gedetecteerd. Ze wilden daarvoor een oplossing aanreiken. Daarvoor konden ze niet volledig terecht bij de toen reeds bestaande GOM's. Immers, vaak bestrijken die GOM's een hele provincie. Wat bijvoorbeeld in Mechelen gebeurt, is niet altijd relevant voor wat in Antwerpen gebeurt. Binnen een provincie kunnen zich een aantal problemen voordoen die niet overal op dezelfde manier worden vertaald.

Een aantal jaren geleden voelde men een behoefte in het beleid onder minister-president Van den Brande, om naast de GOM's, waarvan de decretale opdracht ongewijzigd blijft, een aantal krachten van onderuit een forum te geven. Het moest dan wel een forum zijn op basis van vrijwilligheid. Men is vrij om streekplatformen op te richten als men daaraan behoefte heeft. Ik kom uit de regio Halle-Vilvoorde. Daar is geen streekplatform. Ik stel vast dat er in die streek geen behoefte is aan zo een platform. Dat is ten dele een gevolg van het feit dat de werking van de GOM-Vlaams-Brabant de hele streek bereikt. Ik stel vast dat dit in andere regio's minder het geval is. Wellicht heeft dat ook te maken met het erg homogene karakter van de regio Halle-Vilvoorde, die dicht aansluit bij de hoofdstad.

Sinds minister-president Van den Brande daar in 1994 mee is begonnen, zijn er vanuit de basis achttien pogingen ondernomen om te komen tot een regionaal samenwerkingsverband. Men heeft blijkbaar in elke streek de behoefte om met elkaar te praten. Er werden initiatieven genomen in de

Van Rompuy

Westhoek, Oostende, Roeselare, Tielt, Brugge, Kortrijk, het Meetjesland, Gent, Zuid-Oost-Vlaanderen, Dendermonde, het Waasland, Mechelen, Antwerpen, de Kempen, het Hageland, de mijnstreek – die later is verruimd tot Midden-Limburg-, het Maasland, Haspengouw en Noord-Limburg. Zeventien van de achttien initiatieven werden erkend. Dat was niet het geval voor het Maasland. Dat initiatief is later geïntegreerd in het streekplatform Midden-Limburg.

De overheid geeft hen subsidies ten belope van 2 miljoen frank. Van bij de aanvang heb ik duidelijk gesteld dat die streekplatformen geen beleidsorganen zijn. Ik heb hen dat ook allemaal gezegd; enkel in Brugge ben ik niet geweest om dat uit te leggen. Na de interpellatie van de heer Lisabeth heb ik iedereen een basisnota over de streekplatformen bezorgd. Daarin wordt een definitie gegeven van die platformen, en worden de doeleinden ervan vastgesteld.

De vertegenwoordigers van de streekplatformen zeggen me dat het belangrijk is om met afgevaardigden van de werkgevers, de werknemers, de zelfstandigen en allerlei andere groeperingen van de streek te praten. Daar kan men van gedachten wisselen over de problemen van de regio. De infrastructuur is één van de zaken die er regelmatig aan bod komen. De ontsluiting van een aantal gebieden en de problemen van mobiliteit en ruimtelijke ordening komen er dikwijls aan bod. Afgaande op een studie van de verslagen van die bijeenkomsten moet men vaststellen dat men dikwijls praat over de omgevingsfactoren, en minder over de individuele bedrijven.

Op dit ogenblik zijn er achttien streekplatformen erkend. Er zijn twee streekcharters goedgekeurd, met name in Mechelen en Dendermonde. Nog maar enkele weken geleden heb ik in Dendermonde dat charter ondertekend. Het charter wordt ondertekend door de Vlaamse regering en vertegenwoordigers van het streekplatform. Er bestaan verder nog een viertal ontwerpen van charter, die vandaag door de administratie worden behandeld. De bedoeling van dit alles is dat er hefboomprojecten moeten worden uitgewerkt, die door alle partners worden aanvaard en ook realiseerbaar worden geacht.

Die platformen zijn geen geïnstitutionaliseerde beleidsorganen. We verwachten wel dat die platformen problemen detecteren, oplossingen naar voren schuiven en prioriteiten voorstellen. Die prioritei-

ten moeten dan aan de bevoegde minister worden voorgelegd. Zo heb ik meegemaakt dat, naar aanleiding van het Structuurplan Vlaanderen, een discussie werd gevoerd over de ontsluiting van Dendermonde via de N41. Het streekplatform Dendermonde heeft toen verklaard dat men achter het plan stond. Zo een advies heeft meer waarde dan een advies van vier of vijf individuen. In de regio Roeselare-Kortrijk was er een discussie over industrieterreinen en ruimtelijke ordening. De inbreng van het streekplatform levert duidelijk een meerwaarde voor die discussie op.

De werking van de meeste streekplatformen kwam eind 1995, begin 1996 op kruissnelheid. Langzaam aan beginnen er hier en daar charterontwerpen te circuleren. Het is nog te vroeg om dat reeds definitief te beoordelen, maar toch denk ik nu reeds te mogen stellen dat deze platforms een belangrijk instrument vormen om initiatieven van onderuit te realiseren. Er is wel een probleem met de relatie tussen de streekplatformen en de GOM's. De GOM's bekijken deze platformen enigszins als een bedreiging. Vertegenwoordigers van de GOM's beschouwen de streekplatformen nogal eens als praatbarakken, terwijl zij zelf volgens de decretale bepalingen beleidsverantwoordelijkheid dragen.

Dat laatste is juist. De GOM's zijn verantwoordelijk voor de regionale economische ontwikkeling van de streek. Ze krijgen daarvoor elk jaar een dotatie van 46 miljoen frank. Hun werkingsmiddelen bedragen 250 miljoen frank. Ze zijn verantwoordelijk voor het aantrekken van buitenlandse investeringen en infrastructuur. Ze hebben beleidsvoorbereidende en -uitvoerende verantwoordelijkheden.

De streekplatformen hebben die verantwoordelijkheden niet. Ze hebben tot taak de opvattingen van de levende krachten van de streek te bundelen en te vertolken. Die opvattingen moeten dan in de schoot van de GOM's vorm krijgen. In de raden van bestuur van de streekplatformen zetelen overigens vertegenwoordigers van de GOM's. Ik ben van oordeel dat de samenwerking tussen de GOM's en de streekplatformen moet worden verbeterd. Die verbetering zou van beide kanten moeten komen. De streekplatformen mogen de GOM's niet terzijde laten liggen, en zich rechtstreeks tot de regering wenden, maar anderzijds mogen de GOM's de opvattingen van de streekplatformen niet zomaar negeren. Er moet een grotere samenwerking tussen beide partijen komen.

De streekplatformen hebben een zinvolle taak, die zich vooral op het niveau van het overleg situeert.

Van Rompuy

De streekcharters codificeren een moreel engagement – ook van de Vlaamse regering – om op het niveau van de bevoegde departementen het beleid te coördineren. Op dat vlak is het streekbeleid wel zinvol. Het is nog veel te vroeg voor een evaluatie. Niet alleen de samenwerking met andere actoren zoals GOM's, provincies en gemeenten, maar ook de inhoud moet nog worden geëvalueerd. De evaluatie zal niet zozeer een productevaluatie zijn, maar wel een procesevaluatie.

We verwachten de eerste rapporten tegen het einde van het jaar. Op die manier willen we een eerste indruk krijgen van de streekplatformen. Ik beschouw ze wel meer als een instrument op middellange termijn, dan als een nieuw niveau dat het beleid heeft gecreëerd.

Er bestaat wel degelijk een behoefte, zo niet hadden we geen achttien aanvragen gekregen. Bovendien worden op de streekplatformen een aantal ideeën ontwikkeld die hun weg naar het beleid zullen vinden. Het is bovendien absoluut niet de bedoeling dat de streekplatformen de GOM's of intercommunales vervangen.

Mijnheer Laverge, uw interpellatie gaf me de gelegenheid onze visie naar voren brengen. U hield deze interpellatie terecht, want de streekplatformen vragen zich soms inderdaad af waarmee ze bezig zijn. Ik heb daar trouwens vaak met hen over gesproken. Ik stel vast dat ze evolueren in de richting van een charter. Het engagement ten aanzien van de Vlaamse regering is meer dan een stukje papier. Heel wat representatieve mensen nemen deel aan de vergaderingen. Voor de streek is dat zeker zinvol. Op termijn zal dat trouwens zijn vertaling krijgen op beleidsniveau.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de minister, ik dank u voor uw toelichting. Ik stel me wel een aantal vragen bij deze streekplatformen en -charters. Het succes van de streekplatformen wijst erop dat er heel wat problemen zijn. Het enorme spanningsveld tussen de problemen van de regio's en de manier waarop de Vlaamse regering ze behandelt, is de oorzaak van het succes van de streekplatformen.

Bovendien heeft men met de streekplatformen enorme verwachtingen gecreëerd bij de bevolking. Het enthousiasme was in alle geleidingen bijzonder groot. Men wilde gezamenlijk nagaan hoe de

Vlaamse regering bepaalde problemen moest aanpakken.

De volgende fase is die van de streekcharters. Verschillende personen hebben talrijke documenten opgesteld en allerlei suggesties en verwachtingen geformuleerd. Nadien komen die streekcharters bij een college van ambtenaren terecht. Die ambtenaren schrikken zich natuurlijk rot als ze zien hoeveel problemen er aan de basis aanwezig zijn en welke verwachtingen moeten worden verwezenlijkt.

Het college beweert vervolgens dat die tekst geen kritische noot mag zijn op het beleid. Als men te kritisch is voor het beleid, wordt men dus gedeeltelijk teruggefloten. Ik beschik over documenten waarin de minister van Ambtenarenzaken beweert dat men tegen het beleid is, niet akkoord gaat met de beslissingen van de regering en van oordeel is dat de regering verkeerde beslissingen heeft genomen, niet te kwader trouw, maar wel bij gebrek aan kennis van de regionale problematiek.

De streekplatformen hebben een aantal problemen op constructieve wijze naar voren gebracht. Die problemen worden gefilterd, en ze worden niet behandeld op het niveau waar ze moeten worden behandeld. De bedoeling van de streekplatformen is om vanuit de basis rechtstreeks naar de regering te stappen. Onder meer de intermediaire structuren waren tegen dat concept waarbij er een rechtstreekse lijn bestaat tussen de streekplatformen en de Vlaamse regering.

Als men een dergelijk instrument creëert, moet men aanvaarden dat dit aanleiding geeft tot een heleboel verwachtingen en opmerkingen over bepaalde aspecten van het beleid van de Vlaamse regering. Het was trouwens de bedoeling dat net die elementen naar boven zouden komen. Op regeeringsniveau moet men met die elementen rekening houden en een aantal beslissingen en visies van de Vlaamse regering aanpassen. Dat was uiteindelijk de doelstelling.

Het sloteffect van de streekcharters, de benadering van die charters en het feit dat een streekplatform zich afvraagt waarmee het bezig is als het geen kritische noot mag aanreiken aan de regering, moeten in het kader van die finaliteit worden geplaatst. Men vraagt zich af waartoe het dient een aantal zaken prioritair op te maken als iedereen weet dat ze al gekend zijn door de infrastructuur- of milieudiensten.

Mijnheer de minister, zult u of de overheid de positieve voorstellen van de streekcharters ter discussie

Laverge

stellen of uitvoeren ? De ontgoocheling begint immers de rangen binnen te sluipen, alhoewel het enthousiasme aanvankelijk groot was. U kunt dat vergelijken met een voetbalclub die goed presteert. Ook dan komen er verwachtingen die niet haalbaar zijn.

Aan de basis werden een enorme dynamiek en talrijke verwachtingen gecreëerd. Een grote groep mensen heeft daar positief aan meegewerkt. Men vroeg aan alle geledingen van de regio om het streekcharter te dragen. Het was daarbij niet altijd even gemakkelijk een consensus te bereiken. Al deze inspanningen mogen geen dode letter blijven. Het vermoeden leeft inderdaad dat de regering aan talrijke documenten geen uitvoering geeft. De basis vraagt zich dus af wat het resultaat van al dat werk zal zijn.

Mijnheer de minister, u hebt overal gepredikt voor streekplatforms, er werd enorm veel werk geleverd en talrijke krachten werden gemobiliseerd. Prediken is echter nog niet hetzelfde als echt iets doen. Prediken is immers niet meer dan zeggen hoe u iets wilt doen.

De voorzitter : De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen : Mijnheer de minister, er bestaat verbaal en non-verbaal gedrag. Uw verbaal enthousiast antwoord kwam niet voort uit een even enthousiast gedrag. Misschien heeft mijn psychologenhart daar te veel achter gezocht. Ik merkte in elk geval een duidelijke tegenstelling tussen beide.

Het is normaal dat mensen verwachtingen koesteren als men laat doorschemeren dat hun verlanglijstje zal worden bekeken. Als ik mijn kinderen bij sinterklaas een lijstje vraag, krijg ik ook een mooier lijstje dan wanneer ik niets vraag. Als men de samenstelling van een bepaalde groep kent, weet men voor 90 percent welke voorstellen ze zal neerleggen. Die voorstellen hebben voornamelijk betrekking op infrastructuur, milieu en ruimtelijke ordening. Men moet daarvoor echt niet helderzind zijn. Het feit dat zeventien streekplatformen zich hebben ingeschreven, is voor mij geen bewijs van een groot enthousiasme aan de basis. Integendeel, de verwachtingen waren hooggespannen omdat men dacht dat Brussel met geld over de brug zou komen.

Mijnheer de minister, wat is de concrete betekenis van een charter ? Wat is het engagement van de Vlaamse regering ? U verklaarde dat de regering

de streekcharters van Mechelen en Dendermonde heeft ondertekend. In dat van Dendermonde is er sprake van de N41, terwijl die niet in het Structuurplan Vlaanderen wordt vermeld. Dat zijn twee tegengestelde situaties.

Waarom engageert u zich, mijnheer de minister ? Om het charter te lezen ? Om het uit te voeren ? Om middelen te reserveren op uw begroting ? Stel dat er nog andere charters worden goedgekeurd, met ideeën die niet in het RSV voorkomen. Wat doet u dan ? Welke waarde heeft een charter, een streekplatform ? Wat is zijn waarde in politieke termen ?

U beweert dat het streekplatform op lange termijn een belangrijke rol zal spelen. Ik stel me vragen bij de eenzijdige samenstelling. Mijn partij heeft momenteel weinig ambitie om eraan deel te nemen. Misschien verandert dat in de toekomst, maar ik denk nu in de eerste plaats aan de milieuverenigingen. Die leveren een fundamentele bijdrage aan maatschappelijke ontwikkelingen, maar worden nergens structureel vertegenwoordigd. Als u een brede basis wilt geven aan de streekplatformen, moet u hen een plaats geven. Dat zou de discussie misschien bemoeilijken, maar het resultaat evenwichtiger maken.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : De minister spreekt over het succes van de streekplatformen, net als de heer Laverge. Ik vermoed echter dat ze iets verschillends bedoelen. Enkele jaren geleden zijn er ongeveer achttien platformen tot stand gekomen, maar dat noem ik geen succes op zich. Dat aantal is een bewijs dat al die regio's niet worden gedekt door de GOM's. Vooral in West-Vlaanderen is dat het geval. De zaken waar de streekplatformen het over eens zijn, wijken nogal af van de voorstellen van de GOM's. Het grote aantal is enkel een symptoom van de grote behoefte aan een gestructureerde aanpak. Het aantal platformen bewijst met andere woorden het groot aantal problemen in Vlaanderen.

Minister Eric Van Rompuy : Er zullen altijd problemen zijn. Men zal zich altijd vragen stellen op subregionaal niveau. Een streekplatform heeft onder andere als functie de probleemstelling helder te formuleren.

De heer Jean-Marie Bogaert : De vraag is vooral hoe de regering met die problemen omgaat. Welke omgevingsbegeleidende maatregelen treft ze om aan een regio tegemoet te komen ? Een goed crite-

Bogaert

rium bij de evaluatie van het instrument streekplatform zijn de verzuchtingen van dat platform zelf en wat de overheid daarmee heeft gedaan. U zult het met me eens zijn dat die beoordeling momenteel ondermaats is, mijnheer de minister. Van succes kan absoluut geen sprake zijn.

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth : Deze replieken herinneren me aan mijn vroegere vragen over een referentiekader en de invloed daarvan op streekplatformen. Men beweert dat er een spanningsveld werd gecreëerd tussen de regio's en Brussel en dat de ideeën te veel worden gefilterd, waardoor een sluiseffect ontstaat. Men zegt dat de verwachtingen te hoog liggen. Ik kan dat enigszins begrijpen, maar ga er niet mee akkoord.

Als men iedere gemeente een eigen verlanglijstje laat maken, krijgt men een allegaartje van vragen en ideeën. Hetzelfde geldt voor een regio of subregio. Als men alleen maar behoeften laat detecteren, krijgt men een stapel vragen die niet kunnen worden gerealiseerd. We hebben een referentiekader nodig om die vragen in te plaatsen. We zouden daarvoor het RSV kunnen aanbieden. Dan zouden we de regio's kunnen vragen om hun concrete voorstellen daarin onder te brengen. We zouden die voorstellen kunnen evalueren binnen het RSV.

Het spanningsveld tussen de regio's en Brussel zal gedeeltelijk worden opgeheven of verdwijnen. De minister en de administratie zouden voortdurend de aandacht kunnen vestigen op zo een referentiekader. Men zou dan makkelijker begrijpen dat niet alle vragen zomaar aanvaardbaar zijn.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Wat is een streekcharter ? Bij de goedkeuring van een charter door de Vlaamse regering verbindt iedere minister zich ertoe de best mogelijke inspanningen te leveren om de initiatieven van dat charter uit te voeren. De financiering gebeurt binnen de functionele begrotingen en niet vanuit één enkele, vooraf gereserveerde begrotingspost. Dit vereist een functionele beleidscoördinatie en -coherentie.

Natuurlijk, mijnheer Laverge, proberen de ambtenaren die de streekplatformen bekijken, de voorstellen in te passen in het beleid van de Vlaamse overheid. Sommige van die beleidsopties staan

haaks op het beleid dat wordt gevoerd. Dat creëert uiteraard een spanningsveld.

Ik wil echter toch met een concreet voorbeeld mijn standpunt verduidelijken. Daarvoor verwijs ik naar de problematiek van de zonevreemde bedrijven. U kunt niet stellen dat de Vlaamse regering in haar beleid geen rekening houdt met die problematiek. Er zijn nu sectorale BPA's mogelijk. Bij de komende bespreking van het decreet op de ruimtelijke ordening zal die problematiek in ruime mate aan bod komen. Ook bij het opstellen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen werd rekening gehouden met de vraag naar industrieterreinen in bepaalde regio's. We moeten dat uiteraard wel nog verder in kaart brengen. Men kan dus zeker niet zeggen dat de dynamiek van zo een streekplatform geen vertaling zal vinden in het beleid.

Ik heb er wel steeds voor gewaarschuwd dat een en ander niet louter een optelsom kan zijn van alle mogelijke revendicaties van alle mogelijke Vlaamse regio's. Dat is uiteraard onmogelijk. Het algemene Vlaamse beleid inzake ruimtelijke ordening en milieu moet uiteraard het algemene referentiekader blijven. De finaliteit van de streekcharters ligt op het sociaal-economische vlak. Daarom ook wordt de samenstelling ervan vanuit dat standpunt bekeken.

Het is natuurlijk wel duidelijk dat dit ook implicaties heeft voor ruimtelijke ordening en milieu, maar ook binnen een streekplatform kan men actief ijveren voor de bescherming van het milieu. Op dat vlak werden geen beperkingen ingevoerd. De levende krachten van een regio hoeven ook niet noodzakelijk consensuskrachten te zijn. Er zijn trouwens ook sociaal-economische tegenstellingen. In Limburg zijn er bijvoorbeeld grote verschillen in visie tussen de vakbonden en de werkgeversorganisaties.

Ik begrijp eigenlijk het pessimisme van de volksnationalisten niet over een dergelijk initiatief : we proberen immers het integraal basisfederalisme een kans te geven.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de minister, u hebt blijkbaar een andere definitie van volksnationalisme dan ik. Ook met uw definitie van integraal federalisme kan ik niet akkoord gaan. Deze laatste term betekent immers dat men op het laagste niveau aan elke actor de kans geeft om met een volwaardige stem aan het debat deel te nemen. Dat gebeurt niet met die streekplatformen.

Minister Eric Van Rompuy : Dat is niet waar.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de minister, dat is wel waar. Alleen al door de samenstelling ervan beperkt u de inbreng tot de grootste groepen.

Minister Eric Van Rompuy : Ik kom terug op de kern van de zaak. Ik ben me zeker bewust van het probleem. Deze streekplatformen kunnen immers ook een vorm van politieke invloed uitoefenen. Als een streekplatform door de regio wordt gedragen, zal dit op de duur wel een vertaling moeten vinden in het politieke beleid.

Vorig weekend bevond ik me in de streek van Veurne. Een aantal bedrijfsleiders hebben me toen gezegd dat daar indertijd geen enkel industrieterrein bestond. Er waren ook problemen met het doortrekken van de verbinding tussen Veurne en Adinkerke. Die mensen hebben me gezegd dat het ontwikkelen van industrieterreinen en het doortrekken van de verbinding naar Frankrijk twee hefbomen zijn geworden voor de ontwikkeling van hun streek. Ze hebben me duidelijk gezegd dat het dan ging over een vorm van streekplatformen avant la lettre.

Ik herhaal dat deze streekplatformen dus zeker een vertaling zullen vinden in het beleid, maar dat we onmogelijk een beleid kunnen voeren als een optelsom van alle mogelijke revendicaties. Ik ben er echter wel nog steeds van overtuigd dat het een zinvol initiatief is.

Met redenen omklede motie

De voorzitter : Door de heren Laverge, Bogaert, Stassen en Vandenbroeke werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet uiterlijk 24 uur na de sluiting van de vergadering zijn ingediend.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Interpellatie van de heer Jean-Marie Bogaert tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de liberalisering van de energiemarkt en de eventuele afwenteling van openstaande facturen van de elektriciteitsbedrijven op de verbruikers

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Bogaert tot de heer Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de liberalisering van de energiemarkt en de eventuele afwenteling van openstaande facturen van de elektriciteitsbedrijven op de verbruikers.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, volgende maand is het twee jaar geleden dat de Europese Unie principieel besliste tot de liberalisering van de energiemarkt in Europa. Ik bespaar u het historisch overzicht van de totstandkoming van die beslissing. U weet dat ze veel voeten in de aarde heeft gehad en dat de problematiek bijzonder moeilijk lag omwille van de verschillende benaderingen van de lidstaten.

Op dat ogenblik werd slechts een principiële beslissing genomen. Het zal in de praktijk nog wel een hele tijd duren vooraleer de vrijmaking effectief op het terrein zal zijn gerealiseerd. Er werden uiteraard ook termijnen vastgelegd, maar zelfs als die officiële data worden gerespecteerd, zal de praktijk nog enige nuancering vereisen. Bovendien lag dat in ons land niet zo eenvoudig, omdat de klassieke drempel van 40 gigawattuur voor ons al een marktaandeel van meer dan 34 percent vertegenwoordigde en we er op korte termijn zouden moeten instappen. Voor de andere lidstaten lag die verhouding enigszins anders.

Ik heb de indruk dat federaal minister Di Rupo hierin een argument heeft gevonden om voor de invoering van de data de Europese Unie ten minste een jaar uitstel te vragen. Hij heeft vroeger al aangekondigd dit te zullen vragen, maar heeft het in februari van dit jaar effectief gedaan toen de termijn om die aanvraag te kunnen doen verstreek.

Gezien de structuur waarmee we in Vlaanderen en in België te maken hebben, ben ik er niet van overtuigd dat die concurrentie op korte termijn een rol zal spelen, wel integendeel. Niettemin mag het effect ervan niet worden onderschat. We hebben in België nu eenmaal niet de laagste energietarieven van Europa. Onze markt is dus de facto aantrekkelijk voor buitenlandse producenten, vooral voor die producenten in onze onmiddellijke omgeving die een overschot aan capaciteit hebben.

Anderzijds ligt het rendement van onze elektriciteitsproducent Electrabel niet in de productie, maar in de distributie. Vooral de gemeenten pro-

Bogaert

fiteren ervan dat daarbij relatief grote winsten worden gemaakt. Op die manier kunnen zij een belangrijke bron van inkomsten aanboren, zonder dat die als belastingen worden gezien.

De buitenlandse concurrentie zal dus vooral de gemeenten moeten kunnen overtuigen. Die gemeenten liggen hoe dan ook nog voor een aantal jaren met handen en voeten gebonden aan Electrabel – herinner u de discussie over de verlenging van het contract met de intercommunales.

Voor de toepassing van de Europese richtlijnen kiest België blijkbaar voor het open systeem waarbij derden toegang krijgen tot het net. Het staat nog niet vast of dit gebeurt via reglementering dan wel via onderhandelingen. Het controlecomité kiest voor het vergunningenstelsel in plaats van voor het aanbestedingsstelsel.

Federaal minister Di Rupo heeft de Europese Commissie in februari dezelfde vraag gesteld. Op dat ogenblik kon niet alleen de verlenging worden gevraagd, maar kon ook worden omschreven welke kosten men wenste te beschouwen als zogenaamde stranded costs, waar men na het vrijmaken van de markt officieel geen weg meer mee zou weten. Uit de diverse interpellaties in de Kamer tot minister Di Rupo over deze zaak, meen ik te mogen begrijpen dat de federale regering de bedoeling heeft een aantal lasten uit het verleden, die gedeeltelijk te wijten zijn aan beleids- en bedrijfsfouten, alsnog te recupereren van de gebruiker. Ook u, mijnheer de minister, hebt dat meegedeeld in een krantenbericht.

Men verwijst naar het te duur afgesloten gascontract in verband met de bevoorrading van de elektriciteitscentrales. Men verwijst ook zeer concreet naar een aantal pensioenlasten. Het gaat dan om een bedrag van 19 miljard frank. Het is echter niet duidelijk over welke pensioenlasten het precies gaat. Er is dus geen klaarheid over de vraag of het wettelijke of extralegale pensioenlasten zijn.

Het derde en zeker niet onbelangrijkste element in dit kostenplaatje is het zogenaamde nucleaire passief, het afval bij de latere ontmanteling van de kerncentrales. In een nogal pessimistische raming worden de kosten daarvan op ongeveer 148 miljard frank geschat. Op federaal vlak wil men deze lasten afwentelen op de gebruiker. Daarvoor wordt onder meer een verlenging gevraagd. Op die manier probeert men tijd te winnen. Men wil pas beginnen met de liberalisering van de markt na de

verkiezingen van 1999. In een interview met de minister van Economie heb ik gelezen dat hij dit niet behoorlijk vindt. Men zou absoluut niet tot na de verkiezingen van 1999 mogen wachten om met de voorbereidingen van de liberalisering te beginnen.

Hoewel minister Di Rupo ons van het tegendeel probeert te overtuigen, kunnen we niet om de vaststelling heen dat ook hier bijna geruisloos een communautair tintje in het dossier is geslopen. We mogen niet vergeten dat 60 procent van de elektriciteitsproductie in Wallonië plaatsvindt, terwijl Wallonië slecht 30 procent van het totale verbruik voor zijn rekening neemt. Als minister Di Rupo zijn zin krijgt en de gebruiker verder laat betalen, ook voor de lasten uit het verleden, dan betaalt Vlaanderen andermaal het gelag, of toch tweederde daarvan.

Ik heb ergens gelezen dat de minister het met mij eens is dat deze Belgische politiek nefast is voor de concurrentiekracht van onze Vlaamse bedrijven. Dit is de reden waarom ik dit interpellatieverzoek heb ingediend. Ik zou een beter inzicht willen krijgen in de gevolgen van de vooropgestelde scenario's, zowel voor de elektriciteitsgebruikers in het algemeen als voor het Vlaams bedrijfsleven in het bijzonder. Ik wil de minister dan ook vragen waar en wanneer hij de indruk heeft gekregen dat men op federaal vlak de kosten van het nucleair passief en de pensioenlasten wilde afwentelen op de gebruiker. Uit informatie die me later is bekendgemaakt, heb ik begrepen dat hij zich baseert op het formeel document dat minister Di Rupo in februari van dit jaar in de Europese Commissie heeft neergelegd. Ik wil niet anticiperen op uw antwoord, mijnheer de minister. Maar ik geloof toch dat ik dat correct heb begrepen. U hebt in dat interview ook verwezen naar enkele drogredeken van minister Di Rupo om dat voorstel te verdedigen. Ik had graag uit uw mond nogmaals vernomen wat u daarmee precies bedoelt.

Ten tweede : we kunnen die kosten betreuren, en het feit aanklagen dat men in het verleden die fouten in verband met de pensioenlasten heeft gemaakt. Maar die kosten zijn er natuurlijk. Welk is het alternatief van de Vlaamse minister van Economie om het probleem op te lossen ? Hoe zal men die rekening moeten vereffenen ? Ik meen te weten dat de minister in dat verband heeft verwezen naar de financiële verantwoordelijkheid van de federale overheid. Graag had ik vernomen wat hij daarmee precies bedoelt.

Bogaert

Ik kom tot mijn derde vraag, mijnheer de minister. Hebben u en minister Di Rupo in het recente verleden overleg gepleegd over deze aangelegenheid? Op 19 mei 1998 heeft minister Di Rupo in de Kamer gezegd dat hij zich ervan bewust is dat men overleg zal moeten plegen. Ik leid daaruit af dat er de voorbije maanden niet veel overleg is totstandgekomen. Is dat zo? Zo neen: waarom is minister Di Rupo niet overtuigd van de waarde van uw argumenten? En zo ja: wie moet eigenlijk het initiatief nemen voor zo een overleg? Ik ben van oordeel dat u in dat verband ook een verantwoordelijkheid hebt.

Hoe dan ook gaapt er duidelijk een kloof tussen de standpuntbepalingen van minister Di Rupo en uzelf. Welke conclusies trekt u uit deze patsituatie? Het is evident dat ik niet de pleitbezorger van minister Di Rupo ben. We kunnen ons verzoenen met uw opvattingen zoals die in de pers zijn verwoord. En we kunnen ons in geen enkel opzicht verzoenen met de redenering van het federale niveau om die factuur van 160 miljard frank op korte termijn op de gebruiker af te wentelen. Bovendien zou dat gebeuren op een ogenblik dat de meeste nucleaire installaties in ons land zijn afgeschreven. De afschrijvingskosten zijn weggevallen, waardoor men grote winsten zal maken. We kunnen moeilijk aanvaarden dat men precies op dat ogenblik de kosten van het passief op de gebruiker wil afwentelen. Ik wil u dus niet tot andere inzichten brengen, integendeel.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte collega's, ik wil hier eerst reageren op het betoog van de heer Bogaert. Wij denken dat de liberalisering ook op korte termijn belangrijke gevolgen zal hebben. We vragen ons wel af of die effecten zich op even korte termijn zullen laten voelen, omdat de gemeenten ten dele de rol van buffer zullen vervullen.

Verder kunnen we niet voorbij aan het feit dat de niet-gebonden, grotere klanten sneller de effecten van de liberalisering zullen voelen. Deze nemen een belangrijk gedeelte van het energieverbruik – gas of elektriciteit – voor hun rekening. Op het terrein stelt men vast dat er veel beweegt. Men anticipeert op de nieuwe regelgeving. De producenten zijn zich daarvan bewust. Het is dan nog maar de vraag of de kleine gebruikers niet zullen samenwerken als ze daartoe de kans krijgen, ten-

einde daardoor als grotere entiteiten de toegang tot de vrije markt af te dwingen. Ik heb het dan niet over de huishoudens, maar over de kleine KMO's.

Dit laatste is echter niet de kern van uw interpellatie, mijnheer Bogaert. U hebt het over de eventuele afwenteling van openstaande facturen. U bedoelt daarmee ook het afwentelen van de kosten voor fouten uit het verleden. Daarmee verengt u het debat. We zouden het moeten hebben over een aantal kosten en verbintenissen die producenten in het verleden zijn aangegaan. Ze gingen onder meer langetermijnverbintenissen aan in opdracht van de overheid om de bevoorradingszekerheid te waarborgen.

In een vrijgemaakte markt zal deze toestand veranderen. Minder dan vandaag zijn de producenten verzekerd van de afzet van wat ze op basis van langetermijncontracten aankopen. Dat vertegenwoordigt een bepaalde kostprijs. Het gaat dus niet om een fout uit het verleden waaraan slecht beheer ten grondslag ligt. Europa erkent dat. Het gaat om kosten die voortvloeien uit opdrachten die werden opgelegd. De recuperatie van die kosten komt nu op de helling te staan. Men heeft langetermijncontracten afgesloten om de zekerheid van de gasbevoorrading te realiseren.

Men kan zich de vraag stellen of men goede contracten heeft bedongen. Om de bevoorradingszekerheid te garanderen ging men langetermijncontracten aan. Indien men nu in een concurrentiële markt terecht komt, waarbij men de afzet niet meer garandeert, dan staat daar een kostprijs tegenover. Dat is geen fout uit het verleden.

Dat geldt zelfs indien men het best mogelijke contract heeft afgesloten. Europa bepaalt dat er een regeling moet worden getroffen in de verschillende lidstaten voor dat type kosten, niet om fouten recht te zetten maar wel om de noodzakelijke engagementen op een aanvaardbare manier te kunnen verhalen. We vinden het dan ook niet meer dan billijk dat men dit ook honoreert. Men moet zich wel de vraag stellen wat men als kost zal beschouwen. We hebben de indruk dat men een grote korf heeft ingediend. Er zal later nog moeten blijken of Europa dit zomaar zal aanvaarden.

Er is ook een probleem met de financiering. Er zijn maar twee mogelijkheden. Indien het om kosten gaat die op de één of andere manier op de gemeenschap moeten worden verhaald, kan dit gebeuren ofwel via de fiscaliteit ofwel via het verbruik. Men zal een afweging moeten maken wat in de Vlaamse

Schuermans

context het meest interessante is. Ik spreek me daar niet over uit. Het is niet vanzelfsprekend dat als die uit de algemene middelen komen, dit noodzakelijkerwijze de beste oplossing is. Zowel op het federale als het regionale vlak is men nog bezig zich een mening te vormen.

Het is evenwel evident dat de gemeenschap, of een deel daarvan, de factuur zal moeten betalen. Dat wordt ook door Europa erkend. We houden geen pleidooi om fouten uit het verleden te honoreren, maar wel om de noodzakelijke kosten die werden gemaakt voor de openbare dienstverlening, bevoorradingszekerheid, enzovoort te laten vergoeden. Men heeft vroeger niet kunnen anticiperen op de nu wijzigende spelregels.

We vinden dat de omzetting van de richtlijn in een federale en regionale wetgeving zo snel mogelijk moet gebeuren. Ik stel vast dat de Vlaamse regering, op initiatief van de minister, zeer snel een scenario heeft voorgelegd. We hebben als meerderheidspartij ook een voorstel klaarliggen voor het aanpassen van de regelgeving. We vragen dat de aanpassing snel zal gebeuren. Ik stel trouwens vast dat ook producent Electrabel vragende partij is voor een snelle behandeling en zeker niet om uitsstel vraagt. Het bedrijf wil op hetzelfde ogenblik als de producenten uit de ons omringende landen op de markt komen. Er is natuurlijk een tweerichtingsverkeer : men moet incasseren wat van buitenaf komt, maar men moet ook penetreren in de andere markten. Men zou met gelijke wapens moeten kunnen strijden en daarom willen we, net als de Vlaamse regering, dat de richtlijn zo snel mogelijk wordt omgezet. We zullen hierover waarschijnlijk nog een fundamenteel debat voeren in het najaar.

De voorzitter : Ik vraag me af of we niet te veel zoeken naar een uitzondering voor deze sector, die overgaat van een monopoliesituatie naar een geliberaliseerde markt. Een aantal kosten kunnen terecht in aanmerking worden genomen indien men de zaak strikt economisch bekijkt, maar andere sectoren hebben bij het liberaliseren geen oog voor deze factoren. Zo moet bijvoorbeeld de telecommunicatiesector deze kosten wel maken. Het overschakelen van een monopoliepositie naar die van een concurrent, is iets wat nooit gebeurt.

Beelden we ons even in dat de exploitatie van de telecommunicatiesector in ons land zou geschieden via de gemengde intercommunales die een dividend uitkeren aan de gemeenten. Dit was perfect

mogelijk geweest. Had men dan dezelfde houding aangenomen ? Beelden we ons even in dat er al een Vlaams energiebedrijf zou hebben bestaan, zoals Telenet Vlaanderen bestaat in de telecommunicatiesector. Zou men dan deze houding aannemen ? Ik betwijfel dit sterk.

Ik kan enig begrip opbrengen voor de riantie pensioenregelingen en zo meer, maar deze regelingen werden afgesloten in het kader van een fusie tussen energiebedrijven. De fusieregeling had niet uitsluitend tot doel het monopolie te versterken, maar ook om de bedrijven slagvaardig te maken op de toekomstige liberale energiemarkt. Dit was een van de voorbereidingsmaatregelen. Er moet een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen terechte en onterechte kosten en kosten die kunnen worden gerecupereerd volgens het gangbare economische verhaal.

U hebt gelijk dat de gasmarkt een zeer bijzondere markt is. We bevinden ons op dat vlak inderdaad in een zeer hachelijke positie.

De heer Eddy Schuermans : Gas speelt natuurlijk ook op elektriciteit.

De voorzitter : Dat is juist.

De heer Eddy Schuermans : Dat wordt trouwens elk jaar belangrijker.

De voorzitter : Volgens mij moet er dan ook een onderscheid worden gemaakt tussen de verschillende soorten kosten die daaruit voortvloeien en de eventuele verantwoordelijkheid die een onderneming daarbij had.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Ik ben het met die laatste uiteenzetting eens. Ik zal even een historische schets geven. Het standpunt dat ik heb geformuleerd, bevat voor u niets nieuws. Op 25 november 1997 heeft de Vlaamse regering een nota goedgekeurd waarin de krachtlijnen werden vastgelegd voor de omzetting van de Europese elektriciteitsrichtlijn. Naar aanleiding van de begroting en de beleidsbrief kreeg ik al de kans om de essentie daarvan mee te delen. Rekening houdend met wat in het parlement werd gezegd, heb ik dus niets nieuws verteld.

We hebben de standpunten van de Vlaamse regering op 4 december 1997 aan minister Di Rupo bezorgd. De vertegenwoordigers van het Vlaams

Van Rompuy

Gewest bij het overleg tussen de staat en de gewesten moeten erop aandringen dat ze zo spoedig mogelijk inzicht krijgen in de visie van de overheid op de liberalisering van de energiemarkt. Daarover werd nog geen officieel standpunt ingenomen. Volgens deze vertegenwoordigers hebben mensen van het federale ministerie verklaard dat er een oriëntatienota bestaat. Die nota werd verstuurd naar minister Di Rupo, maar hij heeft ze nog niet aan de federale regering voorgelegd. Ze is dus in zijn lade blijven liggen. Ik heb er bijgevolg op aangedrongen dat er zo snel mogelijk een standpunt wordt ingenomen.

Bovendien kregen we kennis van een brief van 19 februari 1998 van minister Di Rupo aan de heer Papoutsis, een Europees commissielid. Hij pleit daarin voor een overgangsregeling : 'Un régime transitoire visant en tout cas les trois types de charges qui vont être détaillé dans la suite de la présente'. Hij bedoelt daarmee het nucleair passief, de gascontracten en de pensioenfondsen. Op het einde van zijn brief schrijft hij : 'Enfin, je saisis cette occasion pour confirmer que la Belgique souhaite faire usage de l'année supplémentaire qui lui est conférée pour la transposition et en informe officiellement la Commission, conformément', enzovoort.

We vonden het niet opportuun om uitstel te vragen. Mijnheer Bogaert, gelukkig is er onze eerste minister, die een toespraak hield voor Electrabel. Ik weet wel niet waar hij dat heeft gedaan.

De voorzitter : De VLD liep zo hoog op over de kwaliteiten van de eerste minister. Bij de Volksunie heb ik dat niet gemerkt.

Minister Eric Van Rompuy : Toch wel, ik heb deze lof gehoord van de heer Vankrunkelsven, op zondagavond. (*Gelach*)

Premier Dehaene heeft in Brugge officieel verklaard dat de federale overheid geen gebruik zal maken van het jaar uitstel. Dat stond zo vermeld op de telexen. Daardoor ligt de weg open om de omzetting alsnog zonder uitstel in te voeren. In Brugge werd de STEG-centrale Herdersbrug officieel ingehuldigd op 15 mei 1998.

De heer Jean-Marie Bogaert : Het is toch verwonderlijk dat de premier dat op 15 mei heeft verklaard, en dat minister Di Rupo dat op 19 mei niet eens bevestigde in de Kamer.

Minister Eric Van Rompuy : Ik geloof niet dat het op 19 mei was, maar wel na de vragen in de Kamer.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik heb hier het Beknopt Verslag van 19 mei. Minister Di Rupo herhaalt enkel wat in zijn brief van februari staat.

Minister Eric Van Rompuy : Ik heb een interview gegeven op 9 mei. Er werden toen mondelinge vragen in de Kamer gesteld. Premier Dehaene heeft een week later een verklaring afgelegd. Electrabel heeft verklaard voor een versnelde liberalisering te zijn, en is geen vragende partij voor een jaar uitstel.

In een brief aan de heer Papoutsis motiveert minister Di Rupo de overgangsmaatregelen met drie argumenten. Ten eerste is er de nucleaire problematiek waarbij hij spreekt over een nog te provisioneren bedrag van 121 tot 143 miljard frank. Ten tweede is er het gascontract voor de bevoorrading van de STEG-centrales. Ten derde zijn er de pensioenlasten. We zijn niet de enigen die overgangsmaatregelen vragen, twaalf lidstaten hebben dat gedaan. Belangrijk is wat de inhoud van die overgangsmaatregel is. Hoe moeten we die inschatten ? De verrekening mag niet worden doorgerekend aan de eindgebruikers.

Over die provisies van 121 tot 143 miljard frank zegt minister Di Rupo : '[...] certaines charges liées à la filière nucléaire'. Hij somt een aantal dingen op die te maken hebben met het nucleaire passief. Het kan niet worden aanvaard dat de kosten zomaar worden verrekend in de transmissiekosten op de eindverbruikers. In dat verband wil ik herinneren aan de beslissing van de federale regering van 26 januari 1996 betreffende het uitrustingsplan waarin ze stelt dat : 'de elektriciteitsproducenten op aanzienlijke wijze moeten bijdragen tot de financiering van het nucleair passief en tot de evacuatie van het nucleair afval, waarvoor het Niras de technische en financiële inventaris opstelt'.

Onze zorg in dat verband is dat er geen kostplusbepaling mag worden gehanteerd bij de prijszetting. Vanaf 1999 zijn de grote verbruikers vrije klanten. Een kostplusprijszetting zal voor deze vrije klanten dan ook niet meer kunnen worden gevolgd. Het gevaar bestaat dat de nog gebonden klanten, zijnde de KMO's en de huishoudens, de kosten van het nucleair passief integraal doorgerekend zullen krijgen. Dat is voor ons onaanvaardbaar.

De federale regering moet met de elektriciteitsproducenten zoeken naar een financiering van het nucleair passief, waar de producenten mee hun ver-

Van Rompuy

antwoordelijkheid moeten opnemen. Ik ben het met de heer Schuermans eens als hij zegt dat het een gedeelde verantwoordelijkheid zal zijn.

Indien u de brief aan de heer Papoutsis niet hebt gekregen, dan kan ik die via het secretariaat bezorgen. Er rijzen een aantal vragen over de omvang van de bedragen. Ik herhaal dat het voor ons niet kan dat dit zomaar wordt doorverrekend in de transmissiekosten voor de verbruiker.

In verband met de STEG-centrales spreekt men over een take or pay-gascontract.

Men heeft in het verleden keuzes gemaakt. Er werden zeer dure gascontracten afgesloten. Moeten de kosten worden afgewenteld op de verbruiker? Moet een deel worden gedragen door de sector zelf?

Hetzelfde geldt voor de pensioenlasten. Men blijft daar vrij vaag over. Men heeft het over 'les pensions relatives au personnel pensionné avant 1993'. Men heeft onvoldoende reserves opzijgezet. Er is nog geen oplossing voor de verrekening.

Deze punten werden besproken. We hebben om een versnelde behandeling van het dossier gevraagd. Wil men dit in 2000 rond hebben, dan zal het federaal parlement nog voor de verkiezingen een nieuwe elektriciteitsregeling moeten uitwerken. Het zal voor ons niet gemakkelijk worden. Ik wil een Vlaams elektriciteitsdecreet klaar hebben tegen het najaar, maar ik ken het federale kader niet. Ik kan slechts een aantal principes formuleren.

Ik heb geen standpunt ingenomen over die 'stranded cost' van het nucleair passief, die gascontracten en pensioenlasten. Dat zijn federale bevoegdheden. Mijn enige bekommernis is dat die rekeningen niet uitsluitend kunnen worden betaald door de verbruiker.

Twee derde van het verbruik situeert zich in Vlaanderen, qua productie ligt het omgekeerd. Men moet dit dossier zeker niet communautariseren. In de kranten oogt een communautaire kop zeer mooi, maar daar gaat het niet om voor mij. Vlaanderen heeft natuurlijk meer belang bij een snelle liberalisering: wij zijn de verbruikers. De elektriciteitslobby en heel het energiebeleid is in Vlaanderen meer bespreekbaar dan in Wallonië. De belangstelling voor energiedossiers in het Vlaams Parlement heb ik in de Kamer nooit gezien.

Ik denk dat we het eens zijn over de grond van de zaak. Ik zal de brief van minister Di Rupo aan de commissie doorspelen.

De voorzitter : De heer Bogaert heeft het woord.

De heer Jean-Marie Bogaert : Ik wil hier en daar iets nuanceren, mijnheer de minister. U verwijst enkele keren naar het betoog van de heer Schuermans. Ik heb blijkbaar andere dingen gehoord dan u en die joegen me meer schrik aan dan uw antwoord.

Mijnheer Schuermans, volgens u zijn er slechts twee wegen om die kosten te recupereren: via de verbruiker of via de algemene middelen. Maar de manier waarop u dit stelt, wekt enigszins de indruk dat u de keuze openlaat. Voor ons is dat onaanvaardbaar. Zoals de minister terecht onderstreept, zullen we nooit dulden dat die stranded costs zullen worden verhaald op de verplichte verbruiker van de volgende jaren.

Over het niveau van die kosten kan men inderdaad steeds in de marge discussiëren. Er zullen een aantal kosten zijn die voortvloeien uit de normale bedrijfseconomische activiteit en waarvoor we oog moeten hebben, maar er zijn er ook andere. Zo is er bijvoorbeeld ook het nucleair passief, de kosten van de toekomstige ontmanteling van die kerncentrale. Op dit ogenblik zijn die kerncentrales afgeschreven, louter bedrijfseconomisch: die investeringskosten zijn met andere woorden afgeschreven. Dat betekent dat die elektriciteitsproducent op dit ogenblik maximaal winst maakt, omdat men nog geen rekening houdt met de kosten die nog moeten optreden.

Ik weet dat het bedrijfseconomisch aspect enigszins haaks staat op de werkelijkheid, maar eigenlijk zou u de toekomstige kosten moeten ramen en die nu moeten incorporeren in die kostprijs. Dat zou realistisch zijn. Het is echter onaanvaardbaar nu winsten te laten genereren en straks de gemeenschap opzadelen met de kost die overblijft. Ik stel het misschien enigszins ongenueanceerd, maar het is de realiteit. Vandaag houdt men nergens rekening met de kosten van de ontmanteling van de centrales.

De voorzitter : De heer Schuermans heeft het woord.

De heer Eddy Schuermans : Mijnheer Bogaert, u stelt dat men vandaag op geen enkele wijze voorzieningen treft inzake de gevolgen van het nucleair gebruik in dit land. Dat is helemaal niet waar. Het

Schuermans

vreemde en bijna perverse van de zaak is dat we zouden moeten hopen dat deze nucleaire centrales nog jaren blijven draaien, omdat ze vanaf een bepaald moment veel bijdragen tot de reservevorming voor het financieren van die ontmanteling. Er worden op die manier wel degelijk miljarden gereserveerd.

Ik wou nog het volgende zeggen over de stranded costs : de Europese Commissie aanvaardt dat er als gevolg van de liberalisering een aantal kosten zijn die werden gedaan door producenten en op een of andere manier moeten worden verhaald. Nu vraagt men aan elke lidstaat welke kosten daarvoor in aanmerking komen. De Europese Commissie zal die beoordelen. Men zal er nauwlettend op toezien dat het inderdaad onvermijdbare kosten zijn geweest, en dat niet de fouten worden vergoed.

Indien men op een bepaald ogenblik vaststelt dat er dergelijke kosten bestaan, dan zijn er geen twintig manieren om die te financieren. Het gaat hier om kosten die niet zullen worden betaald door diegenen die ze hebben gemaakt, maar wel door de gemeenschap, op een of andere manier. Dat is de definitie van stranded cost. Alles wat als kost voor de producent zelf moet worden beschouwd hoort daar niet bij.

De selectie moet terdege gebeuren, maar er zal een pakket aan kosten overblijven die men niet op de producenten in de verschillende lidstaten zal kunnen verhalen. Dan zijn er maar twee handelwijzen mogelijk. Ofwel verhaalt men dit op het gebruik. Daar zijn argumenten voor te vinden : wie een bepaald product gebruikt, draait op voor de ermee gepaard gaande kosten. Ik stel het nu ook vrij ongenueanceerd. Ofwel beslist men dat de hele gemeenschap voor een deel mee verantwoordelijk is, of onrechtstreeks of rechtstreeks baat heeft gehad bij de toen gemaakte kosten. Dan wordt dit verhaald via de algemene middelen. Dat zijn de twee wegen, de rest is theorie.

De heer Jean-Marie Bogaert : Dan pleit u, in tegenstelling tot de minister, wel degelijk voor een cost proof-benadering. Dat u dat zegt verontrust me niet. Als de minister dit had gezegd, dan had ik me meer zorgen gemaakt. Maar ik ben het er helemaal niet mee eens.

De heer Eddy Schuermans : U hebt het debat over de liberalisering gevolgd. Ik neem aan dat u het daar tot nader order mee eens bent.

De heer Jean-Marie Bogaert : Inderdaad.

De heer Eddy Schuermans : Dan zult u op een bepaald ogenblik moeten ervaren dat er stranded costs zijn. Als u dat niet aanvaardt, dan gaat mijn verhaal niet op.

De heer Jean-Marie Bogaert : Neen, dat aanvaard ik.

De heer Eddy Schuermans : Als u dat aanvaardt, dan volgt daaruit dat daarvoor naar een financiering moet worden gezocht, en daarvoor bestaan geen twintig mogelijkheden.

De heer Jean-Marie Bogaert : Neen, er zijn twee mogelijkheden, maar wij aanvaardden er maar één.

De heer Eddy Schuermans : Ik zou u tot enige nuance willen aanzetten. U moet eens nagaan wat het gevolg is van de beide scenario's voor de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse bevolking. Het is niet zo eenduidig.

De heer Jean-Marie Bogaert : Neen, maar het gevaar in uw redenering schuilt in het min of meer automatisch veronderstellen dat de overblijvende kosten een automatisch gevolg zijn van de realiteit, en dat ze dus maar moeten worden gedragen door de gemeenschap. Ik wil onderstrepen dat dit niet aanvaardbaar is, en ik meen dat de minister dezelfde mening is toegedaan. De kosten moeten zeker ook worden verhaald op diegenen die ze hebben gemaakt. Als men ons dan geen duidelijkheid geeft, ook niet op het federaal niveau, over de precieze definitie van die pensioenlasten vóór 1993, dan vergroot dat nog onze argwaan.

Ik wil het dan nog even over de belangstelling voor de materie hebben. In het verleden was er een gebondenheid van veel politici in het verhaal, alleen al via het gemeentelijk niveau. In de toekomst zal dit misschien enigszins veranderen. Ik heb ooit ergens gelezen dat als men elke politicus die rechtstreeks of onrechtstreeks personeelslid is van Electrabel in een parlement zou moeten onderbrengen, men een nieuw parlement zou moeten bouwen. Vandaag is dat nog steeds enigszins het geval. Natuurlijk heeft dat een invloed op de mogelijkheid om zich kritisch op te stellen tegenover de eigen werkgever.

Ten tweede stel ik met genoeg vast dat minister Van Rompuy dit eindelijk officieel toegeeft. Hij waarschuwt de gemeenten ervoor dat het huidig winstmechanisme op middellange en lange termijn onder zware maatschappelijke druk komt. We heb-

Bogaert

ben altijd beweerd dat die hoge dividenden een verkapte vorm van belastingen zijn. Iedereen betaalt wel, daar gaat het niet om, maar als dit winstmechanisme zou veranderen zou duidelijker worden wie wat betaalt.

Ik ben blij dat de minister een gelijkaardig standpunt inneemt. Ik ben tevreden over zijn antwoord en hoop dat hij zijn standpunt in de toekomst niet zal versoepelen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 16.06 uur.*
